

P. OVIDI NASONIS METAMORPHOSEON LIBER NONVS

DE PERFIDI CENTAVRI CRVORE VENENO CLAM COMMIXTO

Hercules victor, victo Acheloo, eiusdem nominis amnis deo, in patriam rediens, Deianiram novam uxorem, ut Eue-num fluvium tuta transveheretur trucem, Nesso centauro commisit. Qui, cum pulchritudine captus puellae in flu-minis flexibus quaereret locum comprimendi, illa fidem mariti implorante, sagittis ab eo confixus est. Ne inultus per-iret, Deianirae vestem dedit sanguine suo tinctam, dicens eam remedium fore erga coniugem deserti amoris; cuius tamen cruor veneno permixtus est Lernaeo. Longo spatio temporis interiecto, rumoribus in dies crescentibus sol-licita, deque mariti amore dubitans, Deianira coniugi hanc ad amorem deficientem excitandum misit vestem, quae, cum eam indutus Hercules ad aram accessisset, sacra parans, flamma exarsit, et, Lernaeo veneno contacta, eius haesit visceribus.

At tē, Nesse ferōx, ēiusdem virginis ardor
perdiderat volucrī trāiectum terga sagittā.
Namque novā repetēns patriōs cum coniuge mūrōs,
vēnerat Euēnī rapidās Iove nātus ad undās.
105 Ūberior solitō, nimbīs hiemālibus auctus,
verticibusque frequēns erat atque impervius amnis.
Intrepidum prō sē, cūram dē coniuge agentem
Nessus adit, membrīsque valēns scītusque vadōrum :
'Officiō' que 'meō rīpā sistētur in illā
110 haec,' ait, 'Alcīdē. Tū vīribus ūtere nandō !'
Pallentemque metū, fluviumque ipsumque timentem
trādīdit Āonius pavidam Calydōnida Nessō.
Mox, ut erat, pharetrāque gravis spoliōque leōnis
(nam clāvam et curvōs trāns rīpam mīserat arcūs) :
115 'Quandōquidem coepī, superentur flūmina', dīxit,
nec dubitat nec, quā sit clēmentissimus amnis,
quaerit, et obsequiō dēferri spernit aquārum.
Iamque tenēns rīpam, missōs cum tolleret arcūs,
coniugis agnōvit vōcem, Nessōque parantī
120 fallere dēpositum : 'Quō tē fidūcia', clāmat,
'vāna pedum, violente, rapit ? Tibi, Nesse bifōrmis,
dīcimus. Exaudī, nec rēs intercipe nostrās.
Sī tē nūlla meī reverentia mōvit, at orbēs
concupitūs vetitōs poterant inhibēre paternī.
125 Haud tamen effugiēs, quamvīs ope fidis equīnā ;
vulnere, nōn pedibus tē cōnsequar.' Ultima dicta
rē probat, et missā fugientia terga sagittā
trāicit. Exstābat ferrum dē pectore aduncum.
Quod simul ēvulsum est, sanguis per utrumque forāmen
130 ēmicuit, mixtus Lernaēi tābe venēnī.
Excipit hunc Nessus : 'Neque enim moriēmur inultī'
sēcum ait, et calidō vėlāmina tīncta cruōre
dat mūnus raptae velut irrītāmen amōris.
Longa fuit mediī mora temporis, āctaque magnī
135 Herculis implērant terrās odiumque novercae.

Victor ab Æchaliā Cēnaeō sacra parābat
vōta Iovī, cum Fāma loquāx praecessit ad aurēs,
Dēianīra, tuās, quae vērīs addere falsa
gaudet, et ē minimō sua per mendācia crēscit :
140 Amphitryōniadēn Iolēs ardōre tenērī.
Crēdit amāns, Venerisque novae perterrita fāmā
indulsit prīmō lacrimīs, flendōque dolōrem
diffūdit miseranda suum. Mox deinde : ‘Quid autem
flēmus ?’ ait, ‘Paelex lacrimīs laetābitur istīs.
145 Quae quoniam adveniet, properandum aliquidque novandum est,
dum licet, et nōndum thalamōs tenet altera nostrōs.
Conquerar, an sileam ? Repetam Calydōna, morerne ?
Excēdam tēctīs ? An, sī nihil amplius, obstem ?
Quid sī mē, Meleagre, tuam memor esse sorōrem
150 forte parō facinus, quantumque iniūria possit
fēmineusque dolor, iugulātā paelice testor ?’
In cursūs animus variōs abit. Omnibus illīs
praetulit imbūtam Nesseō sanguine vestem
mittere, quae vīrēs dēfectō reddat amōrī.
155 Īgnārōque Lichae, quid trādat, nescia, lūctūs
ipsa suōs trādit, blandīsque miserrima verbīs
dōna det illa virō, mandat. Capit īnscius hērōs,
induiturque umerīs Lernaee vīrus echidnae.
Tūra dabat prīmīs et verba precantia flammīs,
160 vīnaque marmoreās paterā fundēbat in ārās :
incaluit vīs illa malī, resolūtaque flammīs
Herculeōs abiit lātē dīlāpsa per artūs.